KAITSELIIDU SIHTÜKSUSED:

RIIGIKAITSE LAIA KÄSITLUSE TOETUSEKS

SIHTÜKSUSTE ARENDAMISE AJATELG

ETTEVALMISTUSE FAAS

2021–2028, KAITSELIIDU ARENGU- JA RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE
Kaitseliidu mittesõjaliste koostööplaanide koordineerimine ja testimine.
Kaitseliidu „Maakaitse käsiraamat“.

JÄTKUSUUTLIKKUSE TAGAMISE FAAS

Tegevuskulude tagamine ja tegevusvalmiduse arendamine.

2017

2017–2020

2021–2028

2028–2030

OTSUS

Kaitseliidu vabatahtlikel põhinev võitlusvõime

RAKENDAMISE FAAS

2021–2028, KAITSELIIDU ARENGU- JA RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE
Kontseptsioon, võimekirjeldus, koosseisu ja varustuse tabel, maksumusmudel, väljaõppe plaan, väljaõppe korraldamine ja mehitamine. Esmase varustuse hange.

SISUKORD

4 KAITSELIIDU ARENDAMINE JA RIIGIKAITSE LAI KÄSITLUS

10 KAITSELIIDU ÜLEMA JUHTIMISELEMENDI SIHTÜKSUS (KLÜ JE SIÜ)

12 KÜBERKAITSE SIHTÜKSUS (KK RIA SIÜ)

14 EVAKUATSIOONI SIHTÜKSUS (EVAK SIÜ)

16 INFO- JA KOGUKONNAVÕRGUSTIKU SIHTÜKSUS (IKV SIÜ)

18 LOGISTIKA VÕRGUSTIKU SIHTÜKSUS (LOGV SIÜ)

20 VAATLUSVÕRGUSTIKU SIHTÜKSUS (VV SIÜ)

22 JUHTIMISE TOE SIHTÜKSUS (JUTO SIÜ)

24 FORMEERIMISE TOE SIHTÜKSUS (FOTO SIÜ)

26 VÕRGUSTIKUD TEEVAD VÕITMATUKS!

SIHTÜKSUSTE TOETUS KAITSELIIDU MAAKAITSE ÜKSUSTELE JA RIIGI TSIVIILSTRUKTUURIDELE

Hea Kaitseliidu liige, vabatahtlik, Eesti kaitsetahte võimendaja!

Selles ülevaates avame laiapindse riigikaitse raames algatatud sihtüksuste (SiÜ) loomise olulisemad teemad.

Maakaitse kõrvale on loomisel rahuaja sihtüksused nendest Kaitseliidu ja Naiskodukaitse liikmetest, kes ei võta endale kaitseväeteenistuse kohustust ning panustavad riigikaitsesse muul olulisel moel. Eelkõige toetavad need sihtüksused maakaitseüksusi tagalas ja riigi tsiviilstruktuure vastavalt hädaolukorra plaanidele. Sihtüksuste loomisega kindlustame vajaliku elutegevuse toimimise süvenenud kriisi ja sõjaaja (SA) tingimustes.

Rahuaja sihtüksuste võime loomine tugineb Eesti julgeolekupoliitika alustes antud suunisele – „Eesti lähtub riigikaitse laiast käsitusest, mille eesmärk on riigi kaitsmine ja selleks valmistumine, kasutades kõiki riigi käsutuses olevaid sõjalisi ja mittesõjalisi võimeid ja ressursse ning kaasates avaliku, era- ja kolmanda sektori, ning on riigikaitse ja Kaitseliidu arengukavas plaanitud“.

OLULINE

Need Kaitseliidu tegevliikmed, kes on rahuajal „riigikaitselistel ameti- ja töökohtadel“ ehk broneeringu all:

a) ei tohiks kuuluda maakaitse sõjaaja üksusesse ega suurema mõjuga kriisi tarbeks loodud sihtüksusesse. Sest sel ajal ootab nende panust just see riigiasutus, sihtasutus või kohaliku omavalitsuse üksus, kus nad kriisi hetkel töötavad;

b) saavad Kaitseliitu arendada kui visionäärid, koolitajad, suhete loojad või muudes sellistes rollides. On nad ju parimad kogukonna eri osade koostoime kujundajad ja kogukondliku lähenemisviisi juurutajad. Samas peavad nad end värskena hoidma ka oma tööandja jaoks, et vajadusel kiirelt ja otsustavalt reageerida.

„Kui ükskord ülemjuhatajaks olemise järjekord Orasmaani jõuab, pole enam rinnet. Siis võitleb veel vaid Kaitseliit.“

Kindral Johan Laidoner

KAITSELIIDU ARENDAMINE JA RIIGIKAITSE LAI KÄSITLUS

Tegevussuunad, mille arendamisele Kaitseliit sõjalise maakaitse kõrval keskendub, said kindlaks määratud juba 2021. aastal.

Tekst: **kindralmajor RIHO ÜHTEGI, Kaitseliidu ülem**

Seatud plaanid olid lihtsad – korrastada Kaitseliidu sõjaline struktuur ehk maakaitse ning paika panna ka Kaitseliidu mittesõjaline struktuur, mille ülesandeks jääb kriisis ja sõjas maakaitse ning riigi elutähtsate funktsioonide toetamine. Eesmärgiks oli anda igale täiskasvanud Kaitseliidu liikmele roll, mida ta täidab kriisi ja sõja ajal (joonis 1).

IGAL KAITSELIIDU LIIKMEL OMA ROLL RIIGIKAITSES

Põhjus, miks sai esmalt keskendutud maakaitsele, tulenes just nimelt mõningate Kaitseliidu kasutamise printsiipide muutmisest ning asjaolust, et Kaitseliidus ei saa toota tüüpilisi jalaväeüksusi. Maakaitse, mis kasutab võitluses territoriaalkaitse mudelit, peab jääma odavaks, käigult täienevaks ning kohalikele oludele tuginevaks sõjaliseks jõuks, mille sõdimisvõimet ei arvestata mitte päevades ega nädalates, vaid kuudes ja miks mitte vajadusel isegi aastates. Seega peab selline vägi toetuma olulisel määral kohalikele võimalustele ja keskkonnale, mida ta hästi tunneb. Nimetasime selle asümmeetriliseks mittelineaarseks võitlusviisiks, kus asümmeetria tähendabki tavatuid võtteid sõjapidamises ning mittelineaarsus rindejoonest loobumist ja pla-

JOONIS 1. KAITSELIITLASE ÜLESANDED KRIISI JA SÕJA AJAL

Allikas: Riho Ühtegi

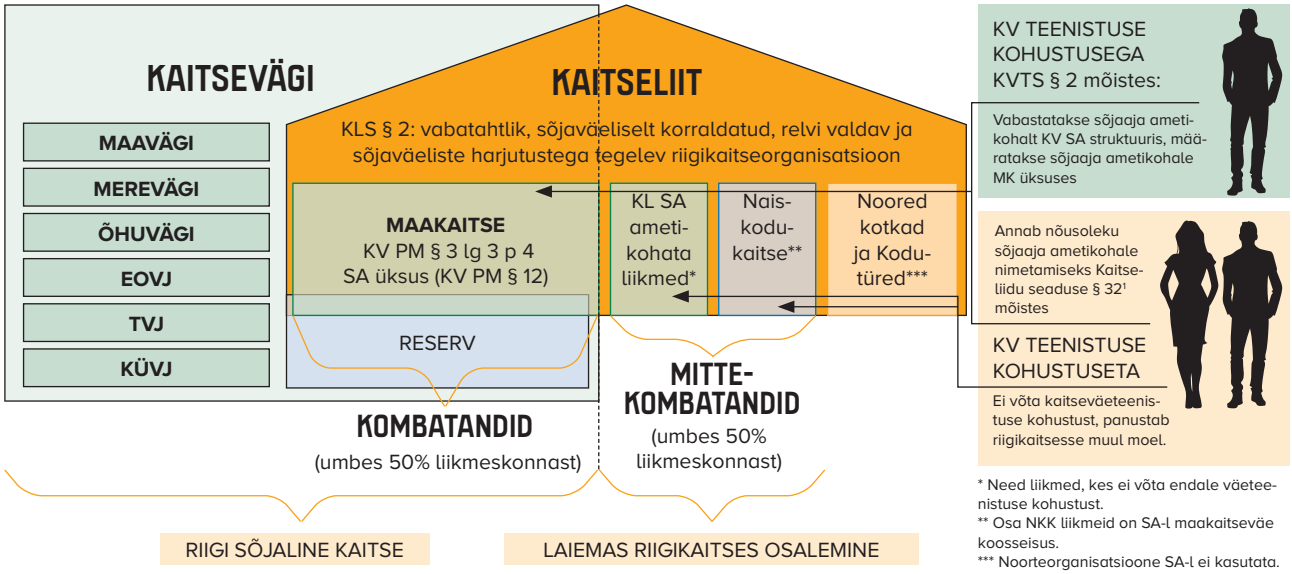

JOONIS 2. KAITSELIIDU LIIKMESKONNA OSALUS RIIGIKAITSES

Allikas: Riho Ühtegi

neeritult omade üksuste jäämist ka edasi liikuva vastase jõudude taha. See omakorda eeldab väiksemate üksustega sõdimist hajutatult suurematel maa-aladel, mis jällegi sobib hästi Kaitseliidu vabatahtlike käitumisprofiiliga. Sõna „territoriaalkaitse“ on seetõttu mõneti eksitav, sest efekt saavutatakse vastase pidevast ründamisest tingitud kurnamise ja kulutamisega, mitte aga maastikupunktide kaitsmisega.

Umbes pool Kaitseliidu täiskasvanud liikmeskonnast saab kuuluda maakaitsesse (joonis 2). Põhituumiku moodustavad juba mainitud kaitseväeteenistuse kohustusega kaitseliitlased, kuid sinna saavad kuuluda ka naised ning kuni 65aastased mehed, kes annavad nõusoleku sõjaaja ametikohale asumiseks.

Seega, pärast maakaitse andmist Kaitseväe koosseisu jääb pool Kaitseliidu liikmeskonnast veel alles, et täita Kaitseliidu mittesõjalisi ülesandeid ja kaasuda teiste riigistruktuuride tegevustesse, kes vajavad abi. Ka see on kokkuvõttes riigikaitse, kui panustatakse riigi oluliste funktsioonide käigus hoidmisse või sõjalise kaitse toetamisse. Viimane on otseselt seotud Kaitseliidu kolme V kontseptsiooniga, kus esimene V ehk võitlejad on maakaitseväelased, teine V ehk võimendajad on Kaitseliidu liikmeskond, kes ei kuulu sõjalisse struktuuri, ning kolmas V ehk võimaldajad on ▶

kohalik toetav elanikkond, struktuurid ja ettevõtted. Just võimendajate kaudu tekibki maakaitse suutlikkus kesta ja kordistada oma efekte (joonis 3).

TEGEVUSSUUNAD SÕJALISE MAAKAITSE KÕRVAL

Iga malevapealik jääb juhtima terviklikku organisatsiooni. Ühelt poolt juhib ta maleva maakaitseüksust, teisalt jääb tema kätte ka ülejäänud Kaitseliidu ressurss. Seega territoriaalsed malevkonnad, mis pärast maakaitseüksuste eraldamist alles jäävad, hakkavad kohalikul tasandil toetama erinevates valdkondades sõjalist tegevust, kuid jäävad ka vahelüliks võitlejate ja võimaldajate vahel. Viimastelt on võimalik saada abi, mida võitluseks vastasega vajatakse.

Kuid maakaitse otsene toetamine ei ole Kaitseliidu ainus sõjaaegne ülesanne. Tegelikult jääb Kaitseliit täitma kõiki talle Kaitseliidu seadusega pandud ülesandeid ning kaasub seeläbi ka teiste asutuste ning organisatsioonide tegevusse. Tegevussuunad, mille arendamisele Kaitseliit sõjalise maakaitse kõrval keskendub, on:

Evakuatsioon. Evakuatsiooni sihtüksuse põhiülesanne on elanikkonna ulatusliku evakuatsiooni korral Päästeameti toetamine ja evakuatsioonikohtade töösse kaasumine, vajadusel toetavad evakuatsioonirühmad või nende osised vastuvõtva riigi toetuse (HNS) operatsioone, kaasuvad kohalike kriiside ja hädaolukordade lahendamisse kohalike omavalitsuste või riigiasutuste toetuseks ning viivad läbi operatsiooniga seotud Kaitseliidu liikmete perede evakueerimist.

Vaatlus. Vaatlusvõrgustiku sihtüksuse eesmärk on maakaitseringkondade vastutusalade raames võimalikult täpse olukorrapildi jätkukestev saavutamine nii kirjalikult jäädvustatuna kui ka isikkoosseisu vahetu teadmisena. Olukorrapildi saavutamisel on vaatlejatel kõige olulisem tunda taktikalist vastast, osata eristada vastase üksusi, relvastust ja tehnikat ning kasutada erinevaid tehnilisi vahendeid vastase vaatlemiseks ja nähtu jäädvustamiseks.

Logistika. Logistikavõrgustiku sihtüksuse eesmärk on kasutada kriisi lahendamisel või sõjaliste operatsioonide toetuseks ära neid ressursse ja Kaitseliitu toetavaid isikuid, mis/kes ei ole Kaitseliiduga otseselt seotud ning mida ei ole vaja soetada ning majandada, kuid mis/kes on kohapeal olemas ning vajaduse korral hõlpsasti kätte saadavad kasutamiseks üldistes ühiskondlikes huvides konsensuslikul alusel. Seega kasutab logistikavõrgustik ressurssi (materiaalne ja inimressurss), mis on kriisi ja sõja ajal sisuliselt vaba, kasutatav ning kohtadel olemas ning mille kasutamine on üldistes huvides hädavajalik, samas ei ole sellele ressursile vaja rahuajal ja kriiside puudumisel kulutada eelarvelisi vahendeid. Logistikavõrgustiku organisatsiooni väljatöötamisel on kaks määravat tegurit: Kaitseliidu osiste vajadused ja kohapealsed võimalused.

Küberkaitse. Küberkaitse sihtüksuse tuumiku moodustavad igapäevaselt tehniliste (info- ja kommunikatsioonitehnoloogia) teemadega tegelevad võtmeisikud, kaardistades kaasatavaid inimesi. Välja kujundatakse tervet riiki hõlmav IT-võrgustik. Kaitse-

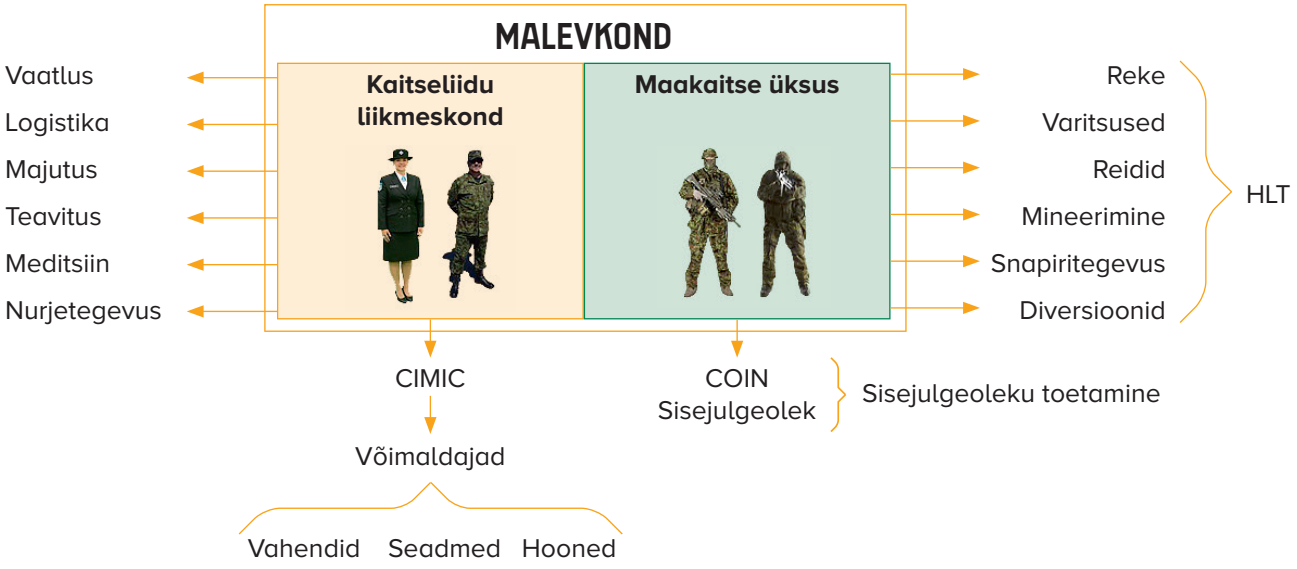

JOONIS 3. KOLME V KONTSEPTSIOON

Allikas: Riho Ühtegi

liidu küberkaitse võrgustiku allüksused hakkavad toimima koordinatsiooniüksusena. Võrgustiku võtmeisikud tegutsevad *train-the-trainers* põhimõttel ning Kaitseliidu küberüksus saab olema innovatsiooni ja katsetamise keskus (inkubaator).

Info- ja kogukonnamenetlemine. Info- ja kogukonnavõrgustiku sihtüksuse eesmärk on oma tegevuse kaudu tagada kohaliku elanikkonna moraalne vastupanuvõime ning toetav suhtumine Eesti ja liitlaste sõjalistesse tegevustesse, võita rahvusvahelise kogukonna poolehoid, edastades tõest informatsiooni okupeeritud aladel toimuvast. Samuti pehmendada ja neutraliseerida vaenuliku propaganda mõju oma üksustele ning kohalikule elanikkonnale ja võidelda vaenuliku propagandaga.

Kaitseliidu sõjaaegne juhtimine. Kaitseliit kui organisatsioon jätkab oma ülesannete täitmist Kaitseliidu seaduse alusel nii kriisi- kui ka sõjaajal. Kaitseliidu ülema juhtimiselemendi sihtüksus tagab Kaitseliidu ülemale juhtimisvõime riigikaitse laia käsitluse rakendamisel kaasumisega tsiviilkriisi, mittesõjalise riigikaitsekriisi või sõjalise riigikaitsekriisi lahendamisse.

Juhtimise toe võime. Juhtimise toe sihtüksus toetab ettevalmistatud staabiassistentide ja sidespetsialistidega võimaliku tsiviilkriisi, mittesõjalise riigikaitsekriisi või sõjalise riigikaitsekriisi ohjamise tarbeks käivitatud mittesõjalise ja/või sõjalise operatsiooni käigus töötavaid staape ning partnerite staabielemente.

Formeerimine. Kaitseväe sõjaaja üksuste formeerimisel on teatud hetkedel oluline märkimisväärselt suurendada formeerijate hulka. Kaitseliit valmistab ette lisaks maakaitse koosseisus olevatele formeerimisüksustele veel vabatahtlikke formeerijaid, keda sellistel puhkudel saab kaasata. Peale kaitseväeüksuste formeerimist jätkavad vabatahtlikud formeerijad oma maleva vastutusalal vabatahtlike vastuvõtmist ja ettevalmistamist Kaitseliidus osalemiseks (joonis 4).

Mis saab edasi? Nagu juba korduvalt mainitud, ei kao Kaitseliit sõja korral kuhugi. Organisatsiooni põhiülesanne on jätkuvalt Kaitseliidu seadusest tulenevate ülesannete täitmine. Samas on selge, et kui sõjaline konflikt peaks venima, muutub ka sõjapidamise taktika ja mõningad põhimõtted ehk keskselt organiseeritud vastupanu vähenemisega kasvab kodanike kaitsetahtest tingitud lokaalse vastupanu roll. Oluline on, et sellisel juhul leiduks piisavalt neid, kes sellist spontaanset käitumist suudaksid juhtida ja suunata. Tavaliselt otsitakse sel juhul ka juba olemasolevat organisatsiooni, millega vastupanuks liituda. Nii võib juhtuda, et ühel hetkel on vabatahtlikel põhinev Kaitseliit põhiline võitlev jõud, just nagu ütlevad kindral Laidoneri sõnad käesoleva artikli algusesse valitud motos. Ühiskonnaga seotud võrgustike ja kerksuse kaudu on Kaitseliit võimeline võtma vastu uusi liikmeid ja looma neist täiendavaid üksusi, et kaitsta Eesti vabadust. Kaitseliidu järgmised arengusammud peavadki olema suunatud selle ülesande täitmisele, kuid neid toetavad täna arendatavad kolme V võimed.

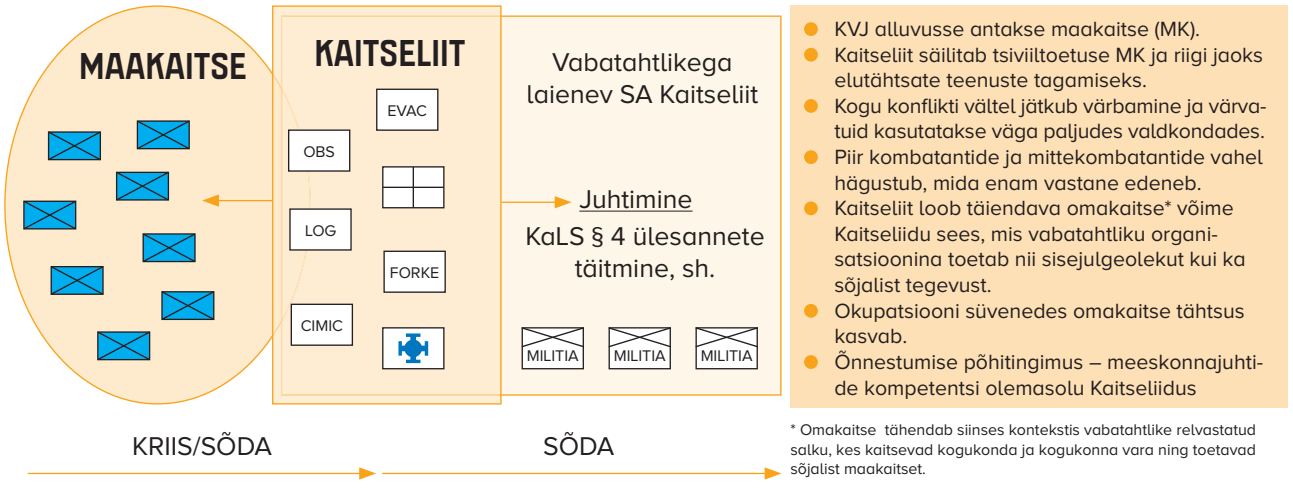

JOONIS 4. TEGEVUSSUUNAD SÕJALISE MAAKAITSE KÕRVAL *Allikas: Riho Ühtegi*

KAITSELIIT ON KAITSEMINISTEERIUMI VALITSEMISALAS TEGUTSEV VABATAHTLIK, SÕJAVÄELISELT KORRALDATUD, RELVI VALDAV JA SÕJAVÄELISTE HARJUTUSTEGA TEGELEV RIIGIKAITSEORGANISATSIOON.

Kaitseliit on ülesandekeskne, tulevikku vaatav, kogu ühiskonna kompetentse kaasav vabatahtlik riigikaitseorganisatsioon, mis tugineb rahva kaitsetahtele, usaldusväärsele koostööle ning järgib ühiskonna arenguid ja põhiväärtusi eesmärgiga tagada Eesti Vabariigi iseseisvus ja territoriaalne terviklikkus. Panustame selleks liikmete vaba aega, kaitsetahet ja nende sõjalist ja tsiviilkompetentsi, et säiliks Eesti iseseisvus ning suureneks inimeste turvatunne ja heaolu.

AASTAKS 2030 ON KAITSELIIT VABATAHTLIK RIIGIKAITSEORGANISATSIOON, KUS ON VÄLJA KUJUNENUD SELGELT ERISTUVAD VVV, MILLEST TEKIB LIITMÕJU NING MIS VÕIMALDAB KAASATA VABATAHTLIKKE VASTAVALT NENDE KOMPETENTSILE, ET TOETADA LAIAPINDSET RIIGIKAITSET KOGU RIIGI ULATUSES.

Keskkogu 25.11.2017 kinnitatud KLAK 2030 peaeesmärk

PÜSTITATUD OOTUSED SIHTÜKSUSTE ARENDAMISEL

- **IGAL KAITSELIITLASEL JA NAISKODUKAITSJAL PEAB OLEMA MÄÄRATUD AMETIKOHT KAS SÕJALISES VÕI MITTESÕJALISES OSISES!**
- **IGA KAITSELIITLANE JA NAISKODUKAITSJA PEAB TEADMA OMA SÕJALISE VÕI MITTESÕJALISE OSISE AMETIKOHTA!**
- **MITTESÕJALISE VALDKONNA TOIMEPIDEVUSE TAGAMISEKS VÕIB KA OLLA KONKREETSE SIHTÜKSUSE RESERVIS, OMADES SIHTÜKSUSE TEGUTSEMISEKS VAJALIKKU KOMPETENTSI NING KRIISI PUHKEDES ASUDA TÄITMA VAJADUSEL TEENISTUSKOHUSTUSI!**
- **IGA SA AMETIKOHALE NIMETATUD VÕI SIHTÜKSUSESSE ARVATUD KAITSELIITLANE JA NAISKODUKAITSJA PEAB TEADMA OMA KRIISIAJA JA SA ÜLESANNET, OMA ÜLEMAT JA KOGUNEMISKOHTA!**

Kaitseliidu liikmeskonna moodustavad vabatahtlikult Kaitseliidu liikmeks astunud isikud ja valitud isikud. Liige on võtnud kohustuse valmistada end ette, täiendada end ja olla valmis nende ülesannete täitmiseks, mida ta Kaitseliitu astudes vabatahtlikult on endale võtnud või mida talle Kaitseliit on kohustuseks teinud.

SIHTÜKSUSTE KASUTAMINE ERINEVATES OLUDES

- PPA
- PäA
- RIA
- SKA
- TA
- HäK

Riiklike HOLP-ide alusel

- Kahepoolsed koostöö-kokkulepped KL/NKK ja asutuse vahel
- Mitmepoolsed koostöö-kokkulepped

Koostöökokkulepete alusel

- Oma üksuste toetamiseks
- Juhtimiseks ja olukorrast ülevaate omamiseks
- Tegevusvalmiduse hoidmi-seks

KL enda tegevusülesannete täitmiseks

Kaitseliit kaasub riigisisesesse kriisiohjesse KaLS-iga sätestatud ulatuses eesmärgiga toetada siseriiklikke partnereid elanikkonna turvalisuse ning Eesti põhiseadusliku korra tagamisel.

TAVA- JA HÄDAOLUKORDADE AJAL

KL KRIISIPLAAN 2023

Kriisiplaan on aluseks oma RLK SiÜ-te ja MK üksuste kaasumisele Eesti elanike turvalisuse suurendami-ses ja tagamises.

PõMKR: TL, HA, RA

LäMKR: PN, LN, SM

KiMKR: VR, JG, AL, JV

LõMKR: TA, PV, VM, VA, SA

KKÜ, NKK, PS

KL Kriisiplaan

SKOK

KTOK

KL KRIISIPLAAN JA OPERATIIVTEGEVUSTE KAVAD

MKR MK üksuste osalemine riigikaitsetegevuses muudab käsuliini. Lähtuvalt operatiivolukorrast ja seatud ülesannetest juhib KL tsiviilkeskkonna toetamise tegevusi.

KÕRGENDATUD KAITSEVALMIDUSE JA SÕJASEISUKORRA AJAL

- Meditsiiniline toetus
- Varude toetus
- Formeerimistoetus
- Evakueerimine
- Teabetegevus

MKR MK-üksuste toetamine

- Riigiasutuste toetamine
- Muude riiklike ülesannete täitmine
- Elanikkonna abistamine

Tsiviilkeskkonna toetamine

- Juhtimise ja olukorrateadlikkuse hoidmine
- Vabatahtlike ettevalmistamine
- KL liikmete toetamine

KL enda tegevusülesannete täitmiseks

Kaitseliit kaasub riigikaitselistesse tegevustesse MK-üksuste kaudu. RLK SiÜ-d toetavad nende tegevust ja on valmis täitma riigi elanikkonna kaitse ülesandeid. KL valmistub uute vabatahtlike kaasamiseks ja SiÜ-de koosseisude suurendamiseks.

KAITSELIIDU ÜLEMA JUHTIMISELEMENDI SIHTÜKSUS (KLÜ JE SiÜ)

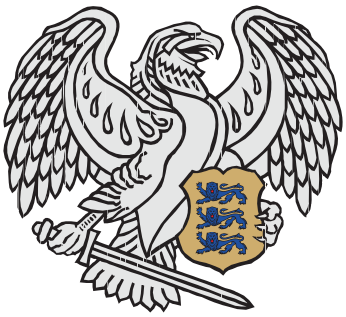

RIIGIKAITSE LAI KÄSITLUS (RLK)

Koostaja: KLPS G3

ÜLESANDED

- KLÜ JE SiÜ põhieesmärk on tagada Kaitseliidu ülemale juhtimisvõime riigikaitse laia käsitluse rakendamisel kaasumisega tsiviilkriisi, hädaolukordade lahendamisse, mittesõjalisse riigikaitsekriisi või sõjalise olukorra lahendamisse.
- KLÜ JE SiÜ koordineerib Kaitseliidu kriisiaegset kaasumist kogu riigis riigivõimu volitustega asutuste, kohalike omavalitsuste, maakaitse ja/või malevate staapidega, kasutades KL sihtüksusi ja võrgustikke.
- KLÜ JE SiÜ nõustab Kaitseliidu ülemat maakaitseringkonna vastutusalas sõjalise ja mittesõjalise tegevuse koordineerimise vajaduse korral kuni riigis olukorra normaliseerumiseni, koordineerides ning kooskõlastades tegevusi riigiasutustega.

KUIDAS JUHITAKSE?

- Käsu KLÜ JE SiÜ kasutamiseks ja vajaliku lahingurütmi kehtestamiseks annab Kaitseliidu ülem.
- KLÜ JE SiÜ-d juhib Kaitseliidu peastaabi ülem.
- KLÜ JE SiÜ aktiveerumisel koguneb operatsioonide grupp, mida juhib KLPS operatiivosakond.
- Juhtimise täpsem käsuahel ja rakendamine kästakse püsitoimingute eeskirjas, lähtudes üldisest julgeolekuolukorrast.

KUIDAS MEHITATAKSE?

- Kaitseliidu liikmele või töötajale tehakse pakkumine, arvestades: a) tema profiili, b) tema huvitatust ja c) tema võimeid. Kokkuleppe korral arvatakse ta ametikohale SiÜ-s.
- KLÜ JE SiÜ-sse arvatakse üldjuhul Kaitseliidu peastaabi tegevväelased ja töötajad, kelle kompetentsi vajatakse riigikaitse laia käsituse rakendamiseks.
- KLÜ JE SiÜ-sse võib arvata Kaitseliidu muude struktuuriüksuste mittekaitseväekohustuslastest tegevliikmeid.
- KLÜ JE SiÜ on valmis välja saatma ja vastu võtma läviohvitsere.

KUIDAS SAADAKSE VÄLJAÕPE?

- Väljaõpe toimub vastavalt võimekirjelduses kajastatud ülesannetele ja kinnistatakse praktilise tegevusega.
- Põhiline praktiline kogemus saadakse õppustel, kus vastavalt õppuse stsenaariumile aktiveeritakse sihtüksuse erinevad osised.

MILLISED ON ALUSDOKUMENDID?

- KLÜ JE SiÜ on moodustatud KLÜ 05.10.2021 käskkirjas nr 19521U kinnitatud osakäsuga nr 7.
- KLÜ 14.01.2022 kk nr K-0-13/22/1304U – kontseptsiooni kinnitamine.[1]
- KLÜ 16.03. 2022 kk nr K-0-13/22/7527U – võimekirjelduse kinnitamine.
- KLÜ 25.10.2022 käskkiri nr K-0-13/22/30717U – riigikaitse laia käsitluse toetamiseks moodustatud sihtüksuste uuendatud koosseisu- ja varustustabelite kinnitamine.
- KLÜ 22.03.2023 kk nr K-0-13/23/9399U – Kaitseliidu kriisitegevuste korraldamise plaani kinnitamine. KLÜ JE SiÜ ühtlustatud tegevuseeskiri.

[1] Avalik SiÜ kontseptsioon asub: https://www.kaitseliit.ee/et/doktriin

KUIDAS ON ÜLES EHITATUD?

- KLÜ JE SiÜ ülesehitus sarnaneb kriisistaabi ülesehitusega.
- KLÜ JE SiÜ koosseisu tuumiku moodustab operatsioonide grupp, mida toetavad erinevad funktsionaalsed grupid.
- KLÜ JE SiÜ-d toetavad koosseisulised staabiassistendid.

KOOSTÖÖVÕIME

KLÜ JE SiÜ tagab Kaitseliidu ülema koostöövõime Vabariigi Valitsusega, Kaitseministeeriumiga, HOLP raames vastutavate riigiametitega, Kaitseväe juhatajaga, maakaitseringkondadega, sõjaaja malevatega, riiklike partneritega, Kaitseliidu mittesõjaliste struktuuride ja võrgustikega ning liitlastega.

KUS PAIKNEB?

KLÜ JE SiÜ on tegutsemisvõimeline Kaitseliidu ja tsiviiltaristu põhiselt.

MILLINE ON VARUSTUS?

- KLÜ JE SiÜ vajalik varustus töötamiseks 24/7 rütmis määratakse koosseisu- ja varustustabeliga.
- Üldjuhul kasutatakse maksimaalselt rahuaja vahendeid ja süsteeme, sh KL rendisõidukeid.

ÜLDINE OHUKESKKOND

RAHU	KRIIS	SÕDA	OKUPATSIOON
Pandeemia, looduskatastroof, muu erakorraline sündmus	VA eriüksused, provokaatorid, massirahutused	VA relvajõud, eelkõige reke ja dessantüksused	Okupatsiooni tingimustes rünnatakse VA jõukohaseid sihtmärke

TAKTIKALINE TINGMÄRK

KLÜ JE

KÜBERKAITSE SIHTÜKSUS (KK RIA SIÜ)

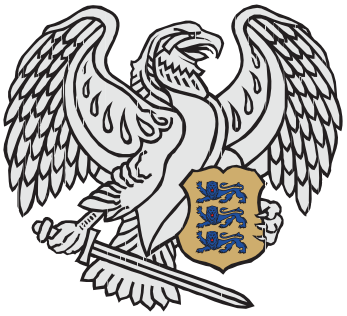

RIIGIKAITSE LAI KÄSITLUS (RLK)

Koostaja: KL KKÜ

ÜLESANDED

- KK RIA SiÜ peamine eesmärk on osaleda Riigi Infosüsteemi Ameti (RIA) juhtimisel Eesti küberruumis toimuvate küberintsidentide lahendamisel riigi kerksusele oluliste info- ja kommunikatsiooniteenuste katkematu toimimise tagamiseks.
- SiÜ moodustab Eesti riigi astmelise küberreservi kolmanda taseme, mis rakendub esimese kahe taseme (RIA CERT ja riigiasutuste „IT-majade“) ressursi ammendumisel. Üksus tegutseb iseseisvalt Eesti Vabariigi territooriumil erinevate kaitsevalmidusastmete ajal.

KUIDAS MEHITATAKSE?

- Sihtüksustesse arvatakse reeglina Kaitseliidu küberkaitseüksuse kaitseväekohustuseta tegevliikmed, vajadusel ka teised KL struktuuriüksuste tegevliikmed. Struktuuri määramise eelduseks on baasharidus IT- või kübervaldkonnas.

MILLINE ON VÄLJAÕPE?

- Väljaõppe fookus ei ole niivõrd individuaaloskuste andmisel, kuivõrd meeskonnaliikmete oskuste ja teadmiste taseme ühtlustamisel ning kollektiivsel väljaõppel.

KAS VÕIN KUULUDA MITMESSE SIHTÜKSUSESSE?

- Üldjuhul võib kuuluda ühte sihtüksusesse. Aga väljaõppega on võimalik luua tegevusvalmidus osalemiseks ka teistes, kui olukord seda nõuab.

MILLISED ON ALUSDOKUMENDID?

- KK SiÜ RIA on moodustatud KLÜ 11.03.2022 käskkirjaga nr 6861U kinnitatud osakäsuga nr 1.
- KLÜ 15.02 2022 kk nr K-0-13/22/3929U – kontseptsiooni kinnitamine.[1]
- KLÜ 06.04.2022 kk nr K-0-13/22/10867U – võimekirjelduse kinnitamine.
- KLÜ 25.10.2022 käskkiri nr K-0-13/22/30717U – riigikaitse laia käsitluse toetamiseks moodustatud sihtüksuste uuendatud koosseisu- ja varustustabelite kinnitamine.
- On koostatud 4 aasta väljaõppeplaan.

[1] Avalik SiÜ kontseptsioon asub: https://www.kaitseliit.ee/et/doktriin

KUIDAS ON ÜLES EHITATUD?

Üksus koosneb:

- SiÜ juhtimiselemendist – juhib ja koordineerib;
- esmase reageerimise meeskondadest – annavad olukorrast ülevaate;
- kiirreageerimise meeskondadest – toetavad abivajajat;
- analüüsimeeskonnast – analüüsib pahavara ja ründemeetodeid.

MILLINE ON VARUSTUS?

- Relvastus (käsitulirelvad enesekaitseks).
- Side- ja IT-vahendid.

MUUD ÜLESANDED JA VALMISOLEK

- Toetab üheaegselt mitut abivajajat.
- Suudab täita ülesannet mitu nädalat järjest.
- Saavutab täieliku valmiduse paari päevaga.

ÜLDINE OHUKESKKOND

RAHU	KRIIS	SÕDA	OKUPATSIOON
Pandeemia, looduskatastroof, muu erakorraline sündmus	VA eriüksused, provokaatorid, massirahutused	VA relvajõud, eelkõige reke ja dessantüksused	Okupatsiooni tingimustes rünnatakse VA jõukohaseid sihtmärke

TAKTIKALINE TINGMÄRK

KK RIA

EVAKUATSIOONI SIHTÜKSUS (EVAK SIÜ)

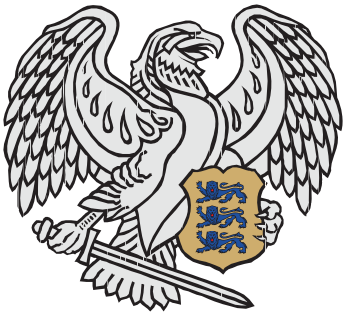

RIIGIKAITSE LAI KÄSITLUS (RLK)

Koostaja: KLPS, NKK

ÜLESANDED

- Pakub vahetut toetust maakaitse allüksustele ning riigikaitse laias käsitluses osalevatele täidesaatva riigivõimu asutustele ja kohaliku omavalitsuse üksustele ametiabi taotluse alusel.
- Võidakse kaasata elanikkonna ulatusliku evakuatsiooni ülesannetesse.
- Võib osaleda vastuvõtva riigi toetuse operatsioonis (HNS).
- Kaasnevad tegevused:
  - osaleb vaatlusvõrgustiku tegevuses,
  - osaleb logistikavõrgustiku tegevuses.

STRUKTUUR

Evakuatsioonirühm (EvakR) koosneb erialameeskondadest.

- **Juhtkond** (rühmaülem ja rühmaülema abi). Ülesandeks on rühma juhtida, koordineerida kogu tegevust, tagada väljaõpe ning vastutada koostöö eest teiste üksuste ja asutustega.
- **Personalimeeskond** (meeskonnaülem, staabiassistendid ja sidespetsialist). Ülesandeks on isikute registreerimine, isikkoosseisu üle arvestuse pidamine, raportite vastuvõtmine ja edastamine, side loomine.
- **Reguleerimismeeskond** (meeskonnaülem ja reguleerijad). Ülesandeks on isikute esmane vastuvõtt ja suunamine, inimeste ja transpordivahendite liikumise reguleerimine evakuatsioonikoha territooriumil.
- **Logistikameeskond** (meeskonnaülem, logistikud, logistik-autojuhid, varustusülem, varustaja-autojuht, varustaja ja laohoidja). Ülesandeks on varustuse ladustamine ja täiendamine ning vajadusel varustuse transport.
- **Toitlustusmeeskond** (meeskonnaülem, kokk, koka abid ja autojuht). Ülesandeks on menüü koostamine ja tooraine tellimine, toidutagavara hoiustamine, toidu valmistamine ja jagamine, joogivee kättesaadavuse korraldamine.
- **Meditsiinimeeskond** (meeskonnaülem, parameedik ja sanitarid). Ülesandeks on kontrollida evakuatsioonikohta saabujate esmast terviseseisundit, vajadusel anda esmaabi oma pädevuse piires ja abistada kiirabi.

- **Avalike suhete meeskond** (meeskonnaülem, CIMIC ja teavitusspetsialist). Ülesandeks on koordineerida välissuhtlust ning koostööd Kaitseliidu ja tsiviilvõimu esindajate, organisatsioonide ja elanikkonna vahel, tegeleda evakuatsioonikoha sisekommunikatsiooniga, monitoorida meediat, vajadusel toota foto-, video- või tekstimaterjali.
- **Tegevusjuhtide meeskond** (meeskonnaülem ja tegevusjuhid). Ülesandeks on psühhosotsiaalse abi andmine ja erinevate tegevuste pakkumine evakueeritavatele.
- **Julgestusmeeskond** (meeskonnaülem ja julgestajad). Ülesandeks on avaliku korra tagamine nii evakuatsioonikohas kui väljaspool.

MULTIFUNKTSIONAALNE ÜKSUS

- Kõiki erialameeskondi on võimalik kasutada eraldiseisvalt erinevate kriiside lahendamisel.
- Rühmaliikmed on ristkasutatavad evakuatsioonirühma ülesannete täitmisel.

MILLINE ON VÄLJAÕPE?

1. Naiskodukaitse baasväljaõpe.
2. Erialaõpe vastavalt valitud erialale.
3. Evakuatsioonirühma baaskursus.
4. Praktilised õppused (sh. koostöös teiste asutustega).

KAS VÕIN KUULUDA MITMESSE SIHTÜKSUSESSE?

Üldjuhul võib kuuluda ühte sihtüksusesse. Aga väljaõppega on võimalik luua tegevusvalmidus osalemiseks ka teistes, kui olukord seda nõuab.

MILLISED ON ALUSDOKUMENDID?

- KLÜ 07.072021 käskkirjaga nr K-0-13/21/13833U kinnitatud osakäsk nr 5 – evakuatsiooni sihtüksuse moodustamine.
- KLÜ 25.01.2022 kk nr K-0-13/22/2147U – evakuatsiooni sihtüksuse kontseptsiooni[1] ja evakuatsioonirühma võimekirjelduse kinnitamine.
- KLÜ 25.10.2022 kk nr K-0-13/22/30717U – riigikaitse laia käsitluse toetamiseks moodustatud sihtüksuste uuendatud koosseisu- ja varustustabelite kinnitamine.

1 Avalik SiÜ kontseptsioon asub: https://www.kaitseliit.ee/et/doktriin

HETKESEIS (SEPTEMBER 2023)

- 22 rühma üle Eesti.
- Evakuatsioonirühmades üle 900 liikme.
- Pidev, jätkusuutlik ning huvitav väljaõpe ja õppused.
- Rühmal oma vormiriietus ja varustus.

TAKTIKALINE TINGMÄRK

INFO- JA KOGUKONNA-VÕRGUSTIKU SIHTÜKSUS (IKV SIÜ)

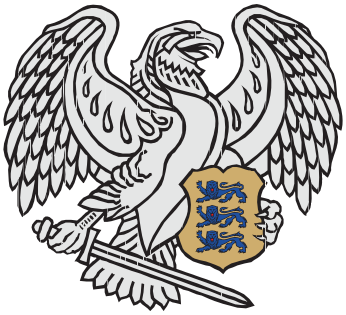

RIIGIKAITSE LAI KÄSITLUS (RLK)

Koostaja: KLPS G9

ÜLESANDED JA VALMISOLEK

- Koguda kriisi ja SA kontekstis strateegilist kommunikatsiooni puudutavat erialamaterjali ning edastada seda koostööpartneritele.
- Levitada oma vastutusalas riigikaitsele olulisi sõnumeid ja teavitusmaterjale, vajadusel neid ise tootes.
- Omada ülevaadet oma vastutusalas elavatest formaalsetest ja mitteformaalsetest liidritest ja võtmeisikutest ning kaasata neid juba rahuajal nii KL väljaõppesse kui ka ühiskondlikesse ja sotsiaalsetesse tegevustesse, et sellega tagada nende tihedam kaasatus riigikaitsesse ja nende toetus Kaitseliidu operatsioonidele, kui selleks tekib vajadus.
- Omada ülevaadet oma vastutusala infokanalitest (nii *online* kui *offline*).
- Omada ülevaadet oma vastutusala võtmekontaktidest.

KUIDAS MEHITATAKSE?

- Mehitamine toimub võrgustiku kaudu. Näiteks tänased maakaitseringkondade S9 spetsialistid omavad tänu oma teenistusele head ülevaadet nii vastutusalas tegutsevatest Kaitseliidu vabatahtlikest kui ka neist, kes veel Kaitseliitu ei kuulu, kuid võiksid olla sihtüksusele kasulikud.
- Huvi korral pöördu oma ringkonna S9 spetsialisti poole.

MILLINE ON VÄLJAÕPE?

Väljaõppe käigus annavad oma valdkonna spetsialistid edasi teadmisi inim- ja infomaastikust ning kuidas need saavad toetada Eesti riigikaitseks vajalikke operatsioone. Samuti pööratakse rõhku inim- ja infokeskkonna analüüsile.

MILLISED ON ALUSDOKUMENDID?

- IKV SiÜ on moodustatud KLÜ 09.08.2022 käskkirjaga nr 23310U kinnitatud osakäsuga nr 7.
- KLÜ 22.02.2022 kk nr K-0-13/22/4622U – kontseptsiooni kinnitamine[1].
- KLÜ 01.04.2022 kk nr K-0-13/22/10140U – võimekirjelduse kinnitamine.
- KLÜ 25.10.2022 käskkiri nr K-0-13/22/30717U – riigikaitse laia käsitluse toetamiseks moodustatud sihtüksuste uuendatud koosseisu- ja varustustabelite kinnitamine.

[1] Avalik SiÜ kontseptsioon asub: https://www.kaitseliit.ee/et/doktriin

KUIDAS ON ÜLES EHITATUD?

Info- ja kogukonnavõrgustikku ei saa käsitleda kui traditsioonilist üksust. Võrgustik peab olema võimeline toimima ja ülesandeid täitma ka ilma konkreetse (hierarhilise) struktuurita. Aga selleks, et me suudaksime valmistuda, koordineerib Kaitseliidu peastaabi tasandil võrgustiku tegevust strateegilise kommunikatsiooni osakond ning maakaitseringkondades S9 sektsioonid.

ALLÜKSUSED

1. KLPS G9 (või Kaitseliidu ülema juhtimiselemendi info- ja kogukonnagrupp).
2. MKR S9.
3. KL malevate liikmetest koordinaatorid ja nende kaasatud võrgustiku liikmed.

KUIDAS TEGUTSEB RAHU, KRIISI, SÕJA JA OKUPATSIOONI TINGIMUSTES?

- Rahuajal on IKV peamine pingutus väljaõpe, ettevalmistused ja kontaktide loomine ning vajadusel tsiviilkriiside lahendamisse kaasumine, aga ka väljaõppe toetamine.
- Kriisi- ja sõjaajal toetab IKV võrgustik Eesti riigi kaitsmiseks vajaminevaid operatsioone erisuguste kommunikatsioonitegevustega, sealhulgas elanikkonna moraalse vastupanuvõime toetamisega, mis muutub eriliselt oluliseks ajutiselt okupeeritud aladel.

MILLINE ON VARUSTUS?

KL tegevliikmele väljastatud tabelvarustus.

KAS VÕIN KUULUDA MITMESSE SIHTÜKSUSESSE?

Üldjuhul võib kuuluda ühte sihtüksusesse. Aga väljaõppega on võimalik luua tegevusvalmidus osalemiseks ka teistes, kui olukord seda nõuab.

ÜLDINE OHUKESKKOND

RAHU	KRIIS	SÕDA	OKUPATSIOON
Pandeemia, looduskatastroof, muu erakorraline sündmus	VA eriüksused, provokaatorid, massirahutused	VA relvajõud, eelkõige reke ja dessantüksused	Okupatsiooni tingimustes rünnatakse VA jõukohaseid sihtmärke

TAKTIKALINE TINGMÄRK

IKV

LOGISTIKAVÕRGUSTIKU SIHTÜKSUS (LOGV SIÜ)

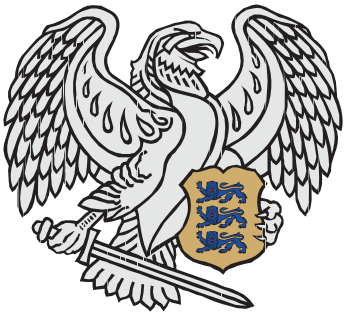

RIIGIKAITSE LAI KÄSITLUS (RLK)

Koostaja: KLPS G4

ÜLESANDED

- Logistikavõrgustiku sihtüksuse peamine eesmärk on vahendada vastutusala piirkonnas paiknevate ressursside ja teenusepakkujate baasil oluliste logistiliste funktsioonide toetust maakaitseüksustele.
- LogV SiÜ kuulub maakaitseringkonna koosseisu ning toetab RA/SA üksusi ja allüksusi logistiliste ressursside ja funktsioonidega.
- Kaasnevad tegevused:
  - määratud ülesannete ettevalmistamine RA ja kriisi ajal;
  - kohalike ressursside kaardistamine ja registreerimine;
  - LogV Gr formeerimine ja mobiliseerimine;
  - kulude arvestus ja dokumenteerimine.

KUIDAS MEHITATAKSE?

- Kaitseliitlasele tehakse pakkumine, arvestades: a) tema profiili, b) tema huvitatust ja c) tema võimeid.
- Kokkulepitud ametikoht SiÜ-s vormistatakse määramisega.

MILLINE ON VÄLJAÕPE?

Väljaõpe toimub vastavalt võimekirjelduses kajastatud ülesannetele ja kinnistatakse praktilise tegevusega. Esmane väljaõpe on seotud kaitseliitlase paiknemisega struktuuris, nt kortermeistri tööks vajalik väljaõpe.

MILLISED ON ALUSDOKUMENDID?

- LogV SiÜ on moodustatud KLÜ 20.07.2022 käskkirjaga nr 22218U kinnitatud osakäsuga nr 6.
- KLÜ 11.03.2022 kk nr K-0-13/22/6862U – kontseptsiooni kinnitamine[1].
- Kontseptsioonid on koostatud alafunktsioonide kaupa.
- KLÜ 27.05.2022 kk nr K-0-13/22/17628U – LogV SiÜ võimekirjelduse kinnitamine.
- KLÜ 25.10.2022 käskkiri nr K-0-13/22/30717U – riigikaitse laia käsitluse toetamiseks moodustatud sihtüksuste uuendatud koosseisu- ja varustustabelite kinnitamine.

[1] Avalik SiÜ kontseptsioon asub: https://www.kaitseliit.ee/et/doktriin

KAS VÕIN KUULUDA MITMESSE SIHTÜKSUSESSE?

Üldjuhul võib kuuluda ühte sihtüksusesse. Aga väljaõppega on võimalik luua tegevusvalmidus osalemiseks ka teistes, kui olukord seda nõuab.

VARUSTUS JA VAHENDID

- Side- ja IT-vahendid.
- Meditsiinivarustus.

STRUKTUUR

RLK LogV SiÜ koosseisu kuuluvate alafunktsioonide jaotus	
1. Turvamajade, ladude ja peidikute ning majutamise ja teenuste tegevussuund	Eesmärk on moodustada ja hoida käigus taristu, mis võimaldab majutada, ladustada, tagada haavatute stabiliseerimist, hoida ülal juhtimispunkti jne.
2. Lahingumoona varustamise tegevussuund	Eesmärgiks on tekitada kohalikul tasandil piisavad lahingumoona varud MK lahingutegevuseks (eelladustamine).
3. Kortermeistri ja tõkkematerjalide varustamise tegevussuund	Eesmärk on tagada kohalike territoriaalüksuste varustamine üksuse- ja individuaalvarustuse, töövahendite ning ehitus- ja tõkkematerjalidega.
4. Transpordi tegevussuund	Eesmärk on korraldada kohalikul tasandil piirkonnas teede ja liiklussõlmede kasutamine, täiendava veotranspordi kättesaadavus ja kasutamine.
5. Kütusega varustamise ja remont-hoolduse tegevussuund	Eesmärk on tagada kohalikud territoriaalüksused kütusega ning korraldada nende sõidukite remont ja hooldus kohalikul tasandil ja vastutusalas.
6. Langenute hoolduse ja matmise tegevussuund	Eesmärk on tagada kohalikul tasandil langenute hooldus, edastamine omastele või matmine kohalikule kalmistule.
7. Toitlustuse, toidu- ja veevarustamise tegevussuund	Eesmärk on tagada piirkonnas tegutsevatele üksustele (MK, KV, liitlased, KOV) toit ja vesi.
8. Meditsiini ja haavatute evakuatsiooni tegevussuund	Eesmärk on tagada kohalikul tasandil tsiviilmeditsiini ja tsiviilevakuatsiooni vahendite tugi MK üksustele ja KL sihtüksustele kriiside ja sõja ajal.

ÜLDINE OHUKESKKOND

RAHU	KRIIS	SÕDA	OKUPATSIOON
Pandeemia, looduskatastroof, muu erakorraline sündmus	VA eriüksused, provokaatorid, massirahutused	VA relvajõud, eelkõige reke ja dessantüksused	Okupatsiooni tingimustes rünnatakse VA jõukohaseid sihtmärke

TAKTIKALINE TINGMÄRK

LogV

VAATLUSVÕRGUSTIKU SIHTÜKSUS (VV SIÜ)

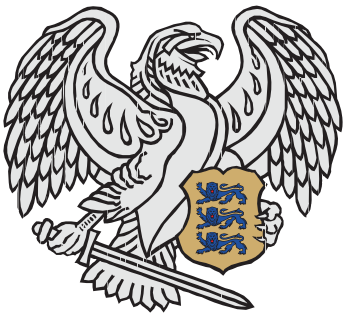

RIIGIKAITSE LAI KÄSITLUS (RLK)

Koostaja: KLPS G2

ÜLESANDED

- Maakaitse vaatlusvõrgustiku eesmärk on maakaitseringkondade vastutusalade raames võimalikult täpse (ajas viimaste andmete alusel) olukorrapildi jätkukestev saavutamine (kompleksne ülevaade) nii kirjalikult jäädvustatuna kui ka isikkoosseisu vahetu teadmisena.
- Kogutud teabe analüüsi viivad läbi malevkonna, maleva ja maakaitseringkonna tasandi analüütikud ja tulemusena luuakse täiuslik olukorrapilt.
- Vaja on:
  - tunda kohapealset eluolu;
  - kaardistada kohapealseid ajutisi majutusvõimalusi;
  - tunda kohapealseid transpordivõimalusi.

KUIDAS MEHITATAKSE?

- Vaatlusvõrgu SiÜ mehitatakse koostöös ringkonna luure ja julgeoleku kontaktisikuga.
- Nagu see on iga vabatahtliku algatusega, määratakse ka vaatlusvõrgu sihtüksusesse eelkõige isiku enda, malevkonna ja SA üksuse ülema initsiatiivil. Tegevus sihtüksuses saab olema kaitseliitlase peamine tegevus Kaitseliidus nii rahu- kui sõjaajal.

MILLINE ON VÄLJAÕPE?

- Sihtüksusesse kuuluva vaatleja väljaõpe kestab ühe teabepäeva.
- Eelduseks on, et kaitseliitlasel on läbitud sõduri baaskursus Kaitseliidus, ajateenistus vms sõjaline baasväljaõpe.
- Vaatlejaid koordineeriva isiku väljaõpe kestab kaks nädalavahetust (üks kursus), millest esimene on teoreetiline ja teine praktiline. Sõltuvalt malevast võivad vaatlusinfo haldusel olla erisused.

VARUSTUS JA VAHENDID

- Mobiiltelefon, kaart, binokkel, kompass.
- Meditsiinivarustus.

MILLISED ON ALUSDOKUMENDID?

- VV SiÜ on moodustatud KLÜ 12.05.2022 käskkirjaga nr K-0-13/22/15842U kinnitatud osakäsuga nr 3.
- Uuendatud kontseptsioon, võimekirjeldus ning koosseisu- ja varustustabel on kinnitatud KLÜ 19.09.2023 käskkirjaga nr K-0-13/23/25834U.

KAS VÕIN KUULUDA MITMESSE SIHTÜKSUSESSE?

Üldjuhul võib kuuluda ühte sihtüksusesse. Aga väljaõppega on võimalik luua tegevusvalmidus osalemiseks ka teistes, kui olukord seda nõuab.

MILLINE ON ÜLESEHITUS?

1. Maleva S2 – info pärija ja tarbija.
2. Vaatlusvõrgu piirkondlik koordinaator – kindlal maa-alal vaatlejate tegevust koordineeriv isik (SA üksus, malevkond vms).
3. Vaatlejad – kindla vaatlusülesandega isikud.
4. Toetav võrgustik – tsiviilisikud, vaatlusülesannet täitva isiku tugivõrk.

STRUKTUUR

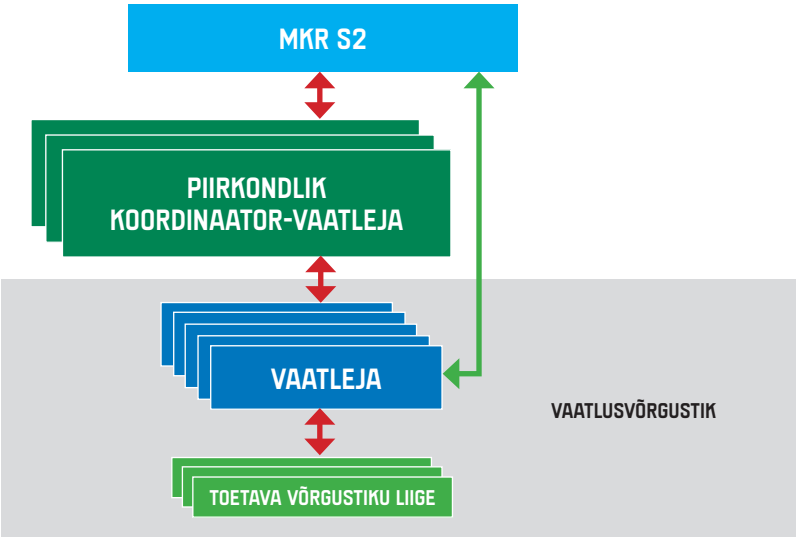

ÜLDINE OHUKESKKOND

RAHU	KRIIS	SÕDA	OKUPATSIOON
Pandeemia, looduskatastroof, muu erakorraline sündmus	VA eriüksused, provokaatorid, massirahutused	VA relvajõud, eelkõige reke ja dessantüksused	Okupatsiooni tingimustes rünnatakse VA jõukohaseid sihtmärke

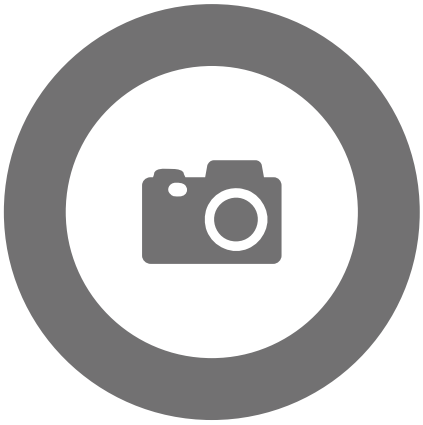

TAKTIKALINE TINGMÄRK

JUHTIMISE TOE SIHTÜKSUS (JUTO SIÜ)

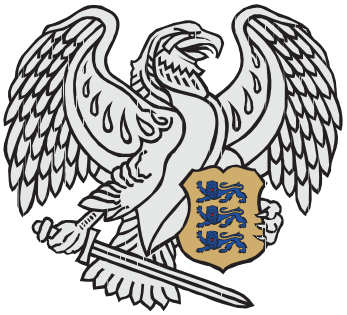

RIIGIKAITSE LAI KÄSITLUS (RLK)

Koostaja: KLPS, NKK

ÜLESANDED

- JuTo SiÜ eesmärk on toetada staabiassistentide ja sidespetsialistidega võimaliku tsiviilkriisi, mittesõjalise riigikaitsekriisi või sõjalise riigikaitsekriisi ohjamise tarbeks käivitatud mittesõjalise ja/või sõjalise operatsiooni käigus töötavaid staape ja Kaitseliidu sihtüksusi, sh partnerite staabielemente.
- JuTo võimearenduse lähteülesanne tuleneb õpikogemustest maakaitse, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse üksuse vajaduspõhisel võimestamisel.

KUIDAS MEHITATAKSE?

- JuTo SiÜ meeskonnad komplekteeritakse oma tahet väljendanud kaitseväekohustuseta Kaitseliidu liikmetest, kellel ei ole maakaitse struktuuris sõjaaja ametikohta. Vastavalt vajadusele ja olemasolevale kvalifikatsioonile võib JuTo SiÜ meeskondade koosseisu arvata kõigisse Kaitseliidu struktuuriüksustesse kuuluvaid tegevliikmeid.

MIS ON TÖÖKEELEKS?

- Kaitseliidu õppustel ning kohaliku omavalitsuse üksustes ja riigiasutustes on töökeeleks üldjuhul eesti keel.
- Valikuliselt peavad staabiassistendid olema võimelised suhtlema ka inglise keeles, sest mitmetel staapidel on vaja osaleda NATO kriisireguleerimise protsessis ning seostada mittesõjalist tööd NATO kriisiohje meetmetega.

MILLINE ON VÄLJAÕPE?

1. Naiskodukaitse baasväljaõpe.
2. Erialaõpe vastavalt valitud erialale:
   a) staabiassistendi baaskursus,
   b) sideeriala kursus Kaitseliidus,
   c) praktilised harjutused õppustel.

Staabitöö protseduure harjutatakse oma maleva vastutuspiirkonnas koostegevuse samakõlastamiseks konkreetse staabiga või juhtimiseks moodustatud osisega kohalikel ja regionaalsetel väljaõppesündmustel ja õppustel.

KUIDAS RAKENDATAKSE?

- KV ja KL staapide toetuseks.
- Tsiviilstruktuuride toetuseks, nt Kaitseministeerium (PäA, PPA, häirekeskus), Sotsiaalministeerium (terviseamet, sotsiaalkindlustusamet), Riigikantselei, kohalikud omavalitsused.

KUS TEGUTSEVAD?

JuTo SiÜ liikmed täidavad ülesannet Kaitseliidu struktuuriüksuse põhiasukohas või alternatiivasukohas või partneri taristul, mille töö tugevdamiseks on nad teenistuskohustuste täitmisse vormistatud või kaasatud.

MILLISED ON VARUSTUS JA VARUD?

- JuTo SiÜ varustus on määratletud koosseisu- ja varustustabeliga.
- SiÜ spetsialistide varustamise üldprintsiip on, et nad kasutavad KL struktuuriüksuse, kaasava riigiasutuse või kohaliku omavalitsuse üksuse käsutuses olevaid staabitöö- ja sidevahendeid.
- Maakaitse staapide tegevuse toetuseks sihtüksusesse arvatud liikmetele nähakse ette KL liikme individuaalvarustuse komplekt.

MILLISED ON ALUSDOKUMENDID?

- KLÜ 24.09.2021 käskkirjaga nr K-0-13/21/18680U kinnitatud osakäsk nr 6 – juhtimise toe sihtüksuse loomine.
- KLÜ 28.01.2022 kk nr K-0-13/22/2518U – juhtimise toe sihtüksuse kontseptsioon[1].
- KLÜ 25.10.2022 kk nr K-0-13/22/30717U – riigikaitse laia käsitluse toetamiseks moodustatud sihtüksuste uuendatud koosseisu ja varustustabelite kinnitamine.

[1] Avalik SiÜ kontseptsioon asub: https://www.kaitseliit.ee/et/doktriin

KAS VÕIN KUULUDA MITMESSE SIHTÜKSUSESSE?

Üldjuhul võib kuuluda ühte sihtüksusesse. Aga väljaõppega on võimalik luua tegevusvalmidus osalemiseks ka teistes, kui olukord seda nõuab.

MILLINE ON ÜLESEHITUS?

- Juhtimise toe sihtüksuse osised on staabiassistentide koordinaator, sidespetsialistide koordinaator ning KL sihtüksuste või malevate põhised staabiassistentide ja sidespetsialistide meeskonnad.
- Meeskondade suurused malevates sõltuvad konkreetse maleva, sh juhtmaleva ehk maakaitseringkonna enda vajadustest ning vastutuspiirkonnas tegutsevate kaasavate riigiasutuste ja/või kohaliku omavalitsuse üksuste vajadustest.

HETKESEIS (SEPTEMBER 2023)

- Iga maleva juurde on loodud erineva suurusega (sõltuvalt konkreetsest malevast) JuTo SiÜ-d.
- Praeguseks on üle 100 Kaitseliidu liikme valinud endale ametikoha JuTo-s.

TAKTIKALINE TINGMÄRK

FORMEERIMISE TOE SIHTÜKSUS (FOTO SIÜ)

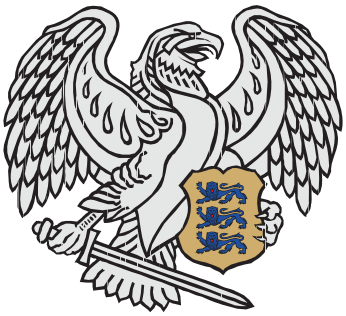

RIIGIKAITSE LAI KÄSITLUS (RLK)

Koostaja: KLPS G3

ÜLESANDED

Formeerimiskeskus (ForKe) on toetusüksus, mille põhiülesanne on toetada sõjaaja (SA) üksuste formeerimise ja lahkformeerimise läbiviimist, tagamaks sõjaaja üksuste võimalikult kiiret lahinguvalmiduse saavutamist.

KUIDAS MEHITATAKSE?

Kaitseliitlasele tehakse pakkumine, arvestades: a) tema profiili, b) tema huvitatust ja c) tema võimeid. Kokkulepitud ametikoht SiÜ-s vormistatakse määramisega.

MILLINE ON VÄLJAÕPE?

Väljaõpe antakse vastavalt võimekirjelduses kajastatud ülesannetele ja kinnistatakse praktilise tegevusega. Esmane väljaõpe on seotud kaitseliitlase paiknemisega struktuuris.

MILLISED ON ALUSDOKUMENDID?

- FoTo SiÜ on moodustatud KLÜ 05.10.2021 käskkirjaga nr 19522U kinnitatud osakäsuga nr 8.
- Eraldi kontseptsiooni ei ole SiÜ-le koostatud, sest FoTo SiÜ juhindub KVJ 20.04.2021 käskkirjaga nr 92 kinnitatud formeerimiskeskuste võimekirjeldusest.
- KLÜ 25.10.2022 kk nr K-0-13/22/30717U – riigikaitse laia käsitluse toetamiseks moodustatud sihtüksuste uuendatud koosseisu- ja varustustabelite kinnitamine.

KAS VÕIN KUULUDA MITMESSE SIHTÜKSUSESSE?

Üldjuhul võib kuuluda ühte sihtüksusesse. Aga väljaõppega on võimalik luua tegevusvalmidus osalemiseks ka teistes, kui olukord seda nõuab.

MILLINE ON SIHTÜKSUSE STRUKTUUR?

- Formeerimiskeskus on maakaitseringkonda (MKR) koosseisu kuuluv ning SA üksuste ja allüksuste formeerimise planeerimist, ettevalmistamist ja läbiviimist toetav struktuuriüksus.
- ForKe koosneb formeerimispunktidest (ForPu), kus SA üksusi formeeritakse.
- ForKe on võimeline juhtima formeerimise toetuseks juurde antud Kaitseliidu isikkoosseisu ning formeerima SA üksusi erinevates formeerimispunktides üheaegselt.

ALLÜKSUSED JA AMETIKOHAD:

1. Formeerimisjagu – väljastaja.
2. Personaligrupp – personalispetsialist.
3. Reguleerimisgrupp – reguleerija.
4. Transpordigrupp – mehaanik-autojuht.
5. Varustusgrupp – väljastaja.
6. Julgestusjagu – julgestaja.

KUIDAS ON ÜKSUS VARUSTATUD?

- Relvastus (käsitulirelvad).
- Side- ja IT-vahendid.
- Meditsiinivarustus.
- Väliteenistusvarustus.

STRUKTUUR

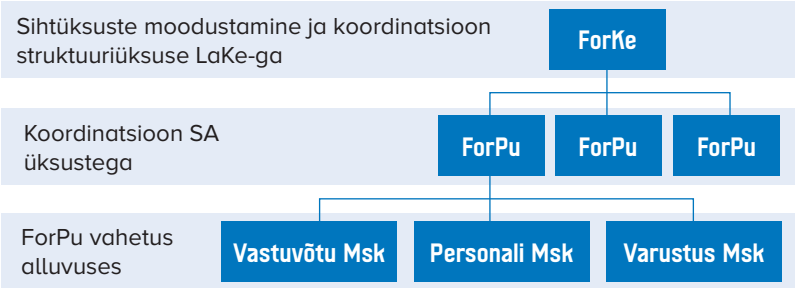

MUUD ÜLESANDED JA VALMISOLEK

Korraldada reservväelaste vastuvõtmine; viia läbi vajalikud personalitoimingud; väljastada reservväelaste individuaalrelvastus ja -varustus.

FORKE TEGEVUSE ETAPID

- **I etapp** – formeerimispunktide ettevalmistamine ja julgestamine vastavalt SA üksuste formeerimisplaanidele.
- **II etapp** – alustatakse reservväelaste formeerimisega. Etapp lõpeb, kui formeerimispunkti on saabunud ForKe kriitiliste ametikohtade isikkoosseis.
- **III etapp** – jätkatakse reservväelaste formeerimist, samaaegselt integreerides formeerimise läbiviimisesse ForKe isikkoosseis. Reservväelased vabastatakse formeerimisülesannetest ja jätkatakse ForKe koosseisuga.
- **IV etapp** – formeerimist jätkab ForKe koosseis.

ÜLDINE OHUKESKKOND

RAHU	KRIIS	SÕDA	OKUPATSIOON
Pandeemia, looduskatastroof, muu erakorraline sündmus	VA eriüksused, provokaatorid, massirahutused	VA relvajõud, eelkõige reke ja dessantüksused	Okupatsiooni tingimustes rünnatakse VA jõukohaseid sihtmärke

TAKTIKALINE TINGMÄRK

VÕRGUSTIKUD TEEVAD VÕITMATUKS!

Kaitseliidu ülem kindralmajor Riho Ühtegi on öelnud, et ilma toetusvõrgustikuta sõdida ei saa, aga kui oleme selle kord üles ehitanud, oleme võitmatud.

Tekst: **AIVAR TOOM, Tallinna maleva kaitseliitlane**

Tegelikult pole võrgustikud midagi päris uut – juba praegu kogub iga organisatsiooni liige teavet, jagab teavet, mõjutab oma lähikondseid ja on organisatsiooni esimene kõneisik oma lähedastele.

Oluline on aga organiseerida ja säilitada eelkõige kohalike liidrite ja võtmeisikute võrgustik, kelle kaudu on võimalik kogukondi informeerida ning saada kogukonnalt vajalikku ressurssi, ka infot, ja ühtlasi selgitada kogukondades organisatsiooni ees seisvaid ülesandeid.

Teisisõnu, meil on vaja inimesi, kes tunnevad inimesi ja keda kuulatakse. Kindlasti on meile juurde vaja ka venekeelseid kõneisikuid. Edu eelduseks on mõistmine, et koostöö algab Kaitseliidu seest, sest oleme üks tervik, mis võitlejate, võimendajate ja võimaldajate ehk kolme V liitmõju võimaldab.

Teatavasti on Kaitseliidu põhiülesanne põhiseaduse § 54 mõttest tulenevalt omaalgatuslik riigi kaitsmine. Sellest lähtuvalt tuleb olukorras, kus Kaitseliidu maakaitse osa on Kaitseväe koosseisus, tagada teisiti ülesannete lahendamine, mille juures varem arvestati ka nende inimeste võimetega.

Vaja on välja selgitada, ja selleks tuleb olla proaktiivne, mida ja kuidas oodatakse Kaitseliitu tegema kõikides olukordades. Eelduseks on ülesannete jäävuse printsiip. Ehk siis tuleb eristada

sõjalise kaitse operatsiooniga otseselt seotud tegevused teistest Kaitseliidu tegevustest.

UUTE TEADMISTE JA OSKUSTEGA KAASNEB KA VASTUTUS

Kaitseliidu mittesõjaliste ja sõjaliste tegevuste koordineerimise tasand on malevkonna tasand, täpsemalt on selle protsessi korraldajaks malevkonna pealik või tema asetäitja. Samas tuleb meeles pidada, et kõiki võrgustikke ei saa piiritleda ühe malevkonnaga, sest mõnda ressurssi ei ole igal pool piisavalt või pole seda üldse.

Malevkondade tasemelt alates peavad nii sõjalised kui mittesõjalised tegevused olema selged ja omavahel tihedalt põimitud ning vastama kohalikele oludele. Sõjaaja üksuste juhid peavad olema huvitatud ka mittesõjaliste võimete arendamisest, samuti vastupidi, sest kumbki ei ole asi iseeneses – veel kord, me peame saavutama ning alles hoidma 3V liitmõju.

Selleks peame oma tegevustes paremini kasutama kõiki Kaitseliidu võimalusi, mitte kapseldama vaid oma meeldivalt mugavasse kookonisse. Ning seda koostööd peab õppima. Teada on seegi, et kohtadel on sageli suhtumist, et riigi keskorganisatsioonidest ei taheta midagi kuulda, aga oma kohalikku meest-naist aidatakse igal juhul. Seda kõike tuleb ka võrgustike moodustamisel arvestada.

Samas peame suunama juba olemasolevaid „rohelisi“ struktuure selliselt, et nad on valmis tarbima seda, mida Kaitseliidu mittesõjaline pool saab neile pakkuda. Selleks peavad kõikide malevate kõik sõjaaja ametikohad olema mehitatud, juhid välja õpetatud ning valmis juhendama nii vaatlejaid, logistikuid kui ka kogukonna jt võrgustikke, mis nende malevkondade territooriumitel tegutsevad.

Lisaks on mõistlik rakendada põhimõtet, et uute teadmiste ja oskustega kaasneb ka vastutus neid kasutada ja edasi anda. Siit edasi on lihtne järeldada, et nagu kõik kaitseliitlased peavad oskama lasta Javeline, tuleb kõikidele kaitseliitlastele õpetada näiteks logistika-, vaatlus- või küberkaitse võrgustikus tegutsemise oskusi. Nii laiendame vajalike oskustega liikmeskonda. ▶

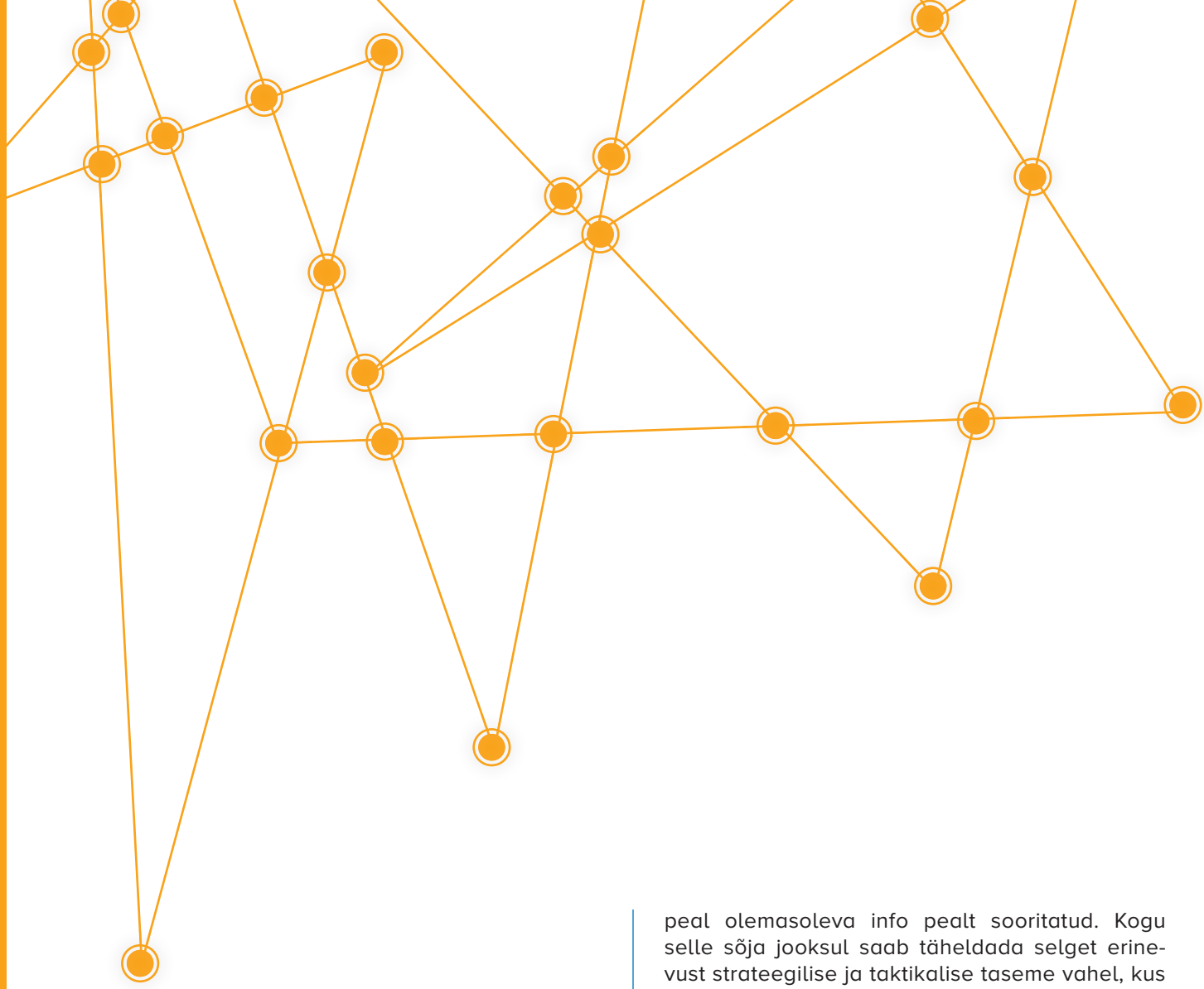

TAKTIKALINE TASE PEAB ISE HAKKAMA SAAMA

Ukraina kogemused rõhutavad sõnumit, et edu ja ellujäämine sõltub peamiselt kohalikul tasemel tehtavast koostööst.

Sarnaselt Ukrainaga tekib heidutuse läbikukkumise järel toimuva rünnaku esimestel päevadel tõenäoliselt ka meil olukord, kus avalikkust valdab mulje, et varem tehtud plaanid ei toimi ning tuleb tegutseda olukorrale vastavalt. Ometi tuleb rõhutada, et plaanid peavad olemas olema ning Ukraina heidutus ikkagi toimis, sest Vene agressor ei uskunud, et rahvas hakkab iseseisvalt ja väga tulemuslikult enesekaitseks organiseeruma. Meiegi iseorganiseerumise võimet on sageli alahinnatud, kui tuua näiteks laulupidude traditsioon, „Teeme ära!“ globaalne algatus või meie iseseisvus üldse.

Iga kriisi alguses on täidesaatval tasemel alati mõningane segadus, mil ei ole teada, milline kõrgema taseme plaan rakendub, või takistab miski oluliselt selle plaani rakendamist või tekkinud olukorras see plaan täitmiseks ei sobigi. Seega sõltub sõja esmane initsiatiiv taktikalisel tasemel langetatud otsustes ja tegudest, mis sageli on spontaansed, isetekkelised ja vaid koha peal olemasoleva info pealt sooritatud. Kogu selle sõja jooksul saab täheldada selget erinevust strateegilise ja taktikalise taseme vahel, kus just taktikalist taset saab iseloomustada sõnaga *spontaansus* või mõistega *kogukondade iseeneslik organiseerumine*.

Niisiis seni, kui strateegilist lööki või täiendust ei tule, peab taktikaline tase ise hakkama saama, seda enam, et tsentraalne logistika ei pruugi kogu rinde ulatuses paiknevaid üksuseid võrdselt või üldse varustada. Nii on Ukraina näitel jõutud lõplikule arusaamisele, et võitlevad üksused saavad tegutseda vaid siis, kui nad suudavad end lähipiirkonnast iseseisvalt varustada. See on tekitanud olukorra, kus vabatahtlike pataljonide tagalaülemad peavad töötama nagu edukate majandusettevõtete juhid. See on täiesti võimalik, sest pataljonid on moodustatud peamiselt vabatahtlikest. Juhtkonnas on vaid mõned tegevväelased ning ülejäänud juhid on reservväelased, kes rakendavad peamiselt tsiviilelust pärit kogemusi ja võrgustikke, mis neile on edu toonud ka enne sõda. Tsentraalselt saavad need üksused vaid laskemoona ja kütuse, kõik muu tuleb kohalike võrgustike baasil.

Lõppeesmärgiks on vaja saavutada sünergia konventsionaalse ja mittekonventsionaalse sõjapidamise võimaluste sidumise abil ning seda sünergia saavutamist tuleb juhtida sel tasemel, kus see reaalselt tekib. Just nõnda saamegi võitmatuks.

LAIAPINDNE RIIGIKAITSE SUURENDAB KOGU EESTI ÜHISKONNA VASTUPIDAVUST JA VALMIDUST MIS TAHES KRIISIDEKS

LAIAPINDSE RIIGIKAITSE TEGEVUSSUUNDADE KOHASELT SEOSTUVAD KAITSELIIDU SIHTÜKSUSED PEAASJALIKULT NELJA VALDKONNAGA:

1 RIIGI JA ÜHISKONNA TOIMEPIDEVUS

See tegevussuund hõlmab riigi ja ühiskonna toimimist elutähtsate teenuste või muude riigikaitse tähenduses oluliste teenuste toimepidevuse tagamise kaudu mis tahes olukorras. Arvestatakse ka kriisisituatsioonis avaliku võimu poolt oma põhiliste ülesannete täitmist, riigivalitsemise riskikindlust ja kerksust ning riigi strateegilise tasandi juhtimisvõimet. Erinevate teenuste toimimine kriisiolukorras on vajalik nii elanikkonnale tervikuna kui ka erinevatele ametkondadele või muudele juriidilistele isikutele. Lisaks tuleb ühiskonna sidususe saavutamiseks suurendada elanikkonna enda teadlikkust ja valmisolekut kriisisituatsioonideks. Elutähtsate teenuste või muude oluliste teenuste vastu suunatud ründed nõrgestavad ühiskonna vastupanuvõimet. Toimepidevuse kindlustamisega tagatakse ühiskonna toimimine ohuolukorras ning samuti paremad eeldused toimuva kriisi lahendamiseks või vastase rünnaku tõrjumiseks.

2 SISEJULGEOLEK

See tegevussuund hõlmab sisejulgeoleku tagamist ja asutuste valmisolekut kriisi või rünnaku ajal ning samuti Eesti iseseisvuse, suveräänsuse ja põhiseadusliku korra kaitset. Sisejulgeoleku tagamisega kindlustatakse Eesti põhiseadusliku korra vastu suunatud igasuguse varjatud või hübriidse tegevuse tõkestamine ja samuti avaliku korra kaitsmine. Eesti-vastase rünnaku korral tagatakse asutuste põhiülesannete täitmine, elanikele vajaliku abi kättesaadavus või kaasnevate kriiside lahendamine.

3 TSIVIILSEKTORI TOETUS SÕJALISELE KAITSELE

See tegevussuund hõlmab sõjalise kaitse tõhusat käivitumist ja selle efektiivselt toimima jäämist. Tsiviilsektori toetus hõlmab mobilisatsiooni, riigivara kasutuselevõtmist, liitlaste vastuvõtmist ja neile vajaliku taristu olemasolu, sundkoormiste rakendamist ning oluliste varade ja teenuste omanikega sõlmitavaid lepingulisi suhteid. Tsiviilsektori toetus sõjalisele kaitsele ei tohi märgatavalt vähendada ülejäänud ühiskonna toimepidevust.

4 SÕJALINE KAITSE

See tegevussuund hõlmab iseseisva kaitsevõime arendamist ja tagamist ning NATO kollektiivkaitse rakendumist. Eesti sõjalise kaitse aluseks on iseseisev kaitsevõime ning NATO kollektiivkaitse. Sõjalise kaitsega tagatakse piisavad võimed riigi suveräänsuse tagamiseks ning sõjalise rünnaku ennetamiseks, tõkestamiseks ja tõrjumiseks.

Allikas: Kaitseministeeriumi koduleht (https://www.kaitseministeerium.ee/et/eesmargid-tegevused/laiapindne-riigikaitse)

RLK SIHTÜKSUSTE RAKENDATAVUS

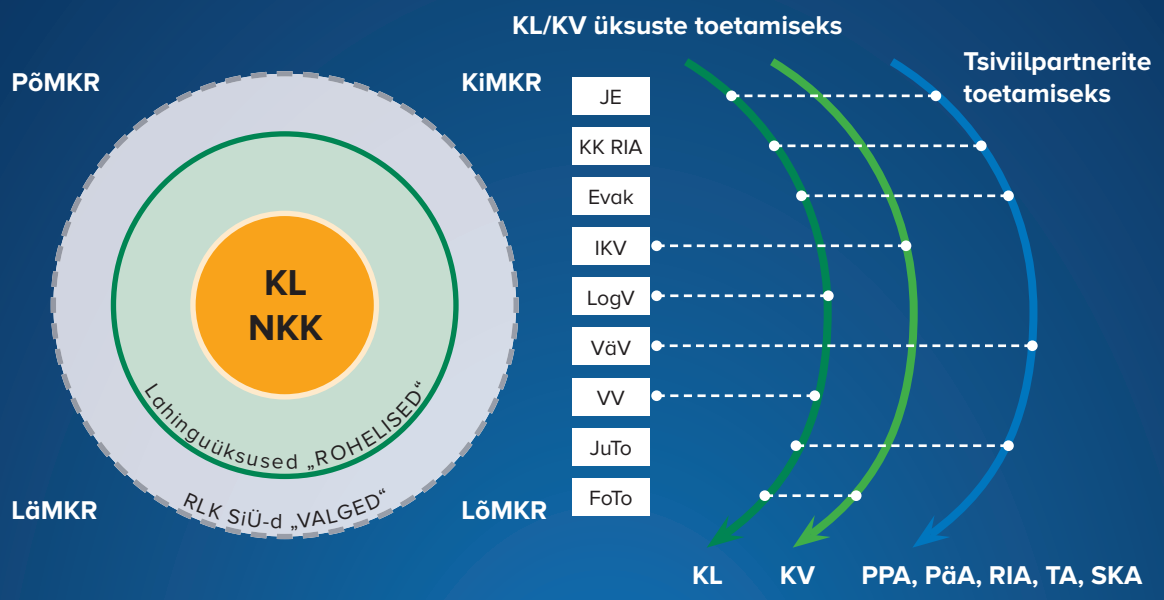

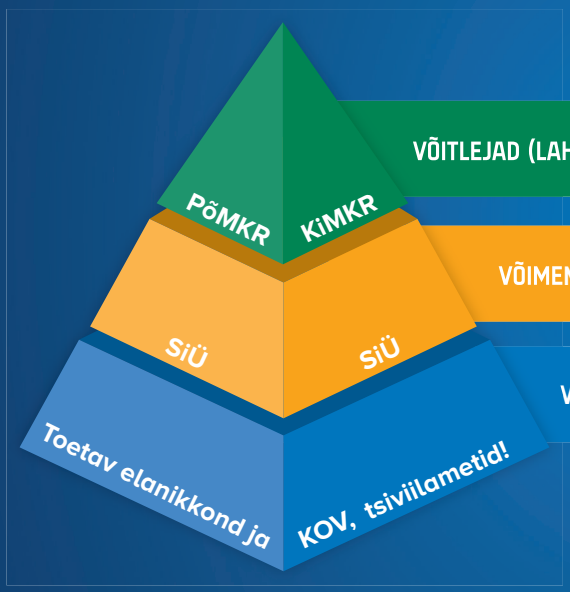

	TAVAOLUKORD	HÄDAOLUKORD	ERIOLUKORD	SÕJAOLUKORD
	Tegevused viiakse ellu kehtiva õigusliku regulatsiooni piires.	Rakendub HOS. KL-le esitatakse ametiabi palve. KL osaleb oma õiguspädevuse piires. Vajadusel antakse KL-le sunni kasutamise õigus.	Tegevused viiakse ellu kehtiva õigusliku regulatsiooni piires. Kehtib ametiabi esitamise kohustus. KL kaasamisega võidakse laiendada tegevusülesandeid ja osalejate õigusi.	Tegevused viiakse ellu kehtiva õigusliku regulatsiooni ja eriregulatsiooni piires. Üldiselt jääb kehtima ametiabi esitamise kohustus. SiÜ-te kaasamisega võidakse laiendada tegevusülesandeid ja osalejate õigusi. Järgitakse eelnevate kaitsevalmiduse tasemete (üldine ja kõrgendatud kaitsevalmidus) regulatsiooni.
SiÜ arendamine.	SiÜ-d osalevad õppustel, et tsiviilpartneritega koos töötada. Kasutatava varustuse täiendamine.	Rakendatakse HOLP-i raames kokkulepitud tegevusi. KLÜ JE on kaasatud SiÜ-na. Varustuselementide täiendamine peale osalemist.	VV poolt väljakuulutatud eriolukorra raames osaletakse KLÜ JE juhtimisel. Osalemise profiil vastavalt ametiabi palve tegevusalale. Tagame pikaajalise SiÜ-de komplekteerimise.	KLÜ JE SiÜ rakendub täies ulatuses. SiÜ-d toetavad oma MKR tegevust. Tsentraalselt omatakse olukorrapilti ja täidetakse riikliku tasandi ülesandeid.
SiÜ võime ülalhoidmine.				
SiÜ võime lühiajaline kasutamine. PPA koolitused.				
SiÜ võime pikaajaline kasutamine. Vajadusel täiendatakse kasutatava SiÜ koosseisu.				
SiÜ võime pikaajaline kasutamine. SiÜ kasutamine esmaste ja teiseste ülesannete täitmiseks. SiÜ koosseisu täiendatakse KL sisemiste ressursside ja uute liitujate arvelt (sh riigiametitest saadaolev ressurss).				

"OLE VALMIS!" ÄPP AITAB KRIISIOLUKORDADEKS VALMISTUDA.

KAITSELIIDU KÜBERKAITSEÜKSUS
Telefon: 717 9782
E-post: kyberkaitse@kaitseliit.ee

TALLINNA MALEV
Telefon: 717 9849
E-post: korrap_tallinn@kaitseliit.ee

HARJU MALEV
Telefon: 717 9799
E-post: harju.korrapidaja@kaitseliit.ee

VIRU MALEV
Telefon: 717 9649
E-post: viru.korrapidaja@kaitseliit.ee

LÄÄNE MALEV
Telefon: 717 9949
E-post: laane.korrapidaja@kaitseliit.ee

JÄRVA MALEV
Telefon: 717 9749
E-post: jarva.korrapidaja@kaitseliit.ee

ALUTAGUSE MALEV
Telefon: 717 9599
E-post: alutaguse.kp@kaitseliit.ee

RAPLA MALEV
Telefon: 717 9399
E-post: korrap_rapla@kaitseliit.ee

JÕGEVA MALEV
Telefon: 717 9699
E-post: jogeva.korrapidaja@kaitseliit.ee

SAAREMAA MALEV
Telefon: 717 9499
E-post: saaremaa@kaitseliit.ee

PÄRNUMAA MALEV
Telefon: 717 9549
E-post: parnu.korrapidaja@kaitseliit.ee

TARTU MALEV
Telefon: 717 9199
E-post: tartu@kaitseliit.ee

SAKALA MALEV
Telefon: 717 9249
E-post: sakala.korrapidaja@kaitseliit.ee

PÕLVA MALEV
Telefon: 717 9299
E-post: polva@kaitseliit.ee

VALGAMAA MALEV
Telefon: 717 9449
E-post: valga@kaitseliit.ee

VÕRUMAA MALEV
Telefon: 717 9349
E-post: vorumaa.korrapidaja@kaitseliit.ee

LEIA KAITSELIIT
OMA KODUKOHAST!